

SEMINAR ZA MENTORJE 2026 (3. in 4. marec 2026, Otočec)

Zarika Snoj Verbovšek: Priporočena izbrana literatura

Vladimir Bartol: *Alamut*

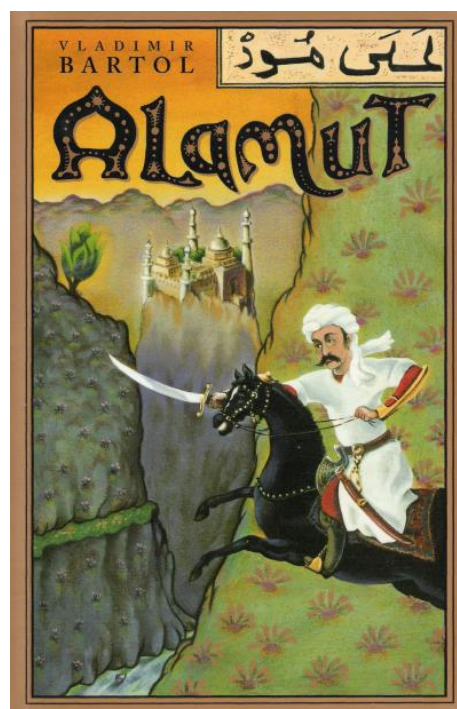
Založba: Sanje

Leto izida: 2016

Število strani: 462

Žanr: zgodovinski roman

- pripovedni okvir romana so zgodovinsko izpričani in romaneskno obdelani dogodki iz 11. stoletja v Perziji
- osrednji lik Hasan ibn Saba, karizmatični verski voditelj sekte izmailcev in Alahov prerok, iz trdnjave Alamut z majhno skupino privzgojenih privržencev, ki si v poplačilo obetajo posmrtno rajsko življenje, vodi sveto vojno proti veliko močnejšemu sunitskemu seldžuškemu cesarstvu
- vsebinska in stilna navezava na zgodbe *Tisoč in ene noči*
- prvi izid leta 1938, zanimanje povečano šele po 50 letih (prevodi v številne tuje jezike)
- spretna pripovedna tehnika s stopnjevanjem zapleta in razpleta zgodbe
- aktualizacija: islamizem, muslimani, verske in politične sekte, terorizem
- dramatizacija *Alamut* (SNG Drama Ljubljana, 2005, scenarij Dušan Jovanović, režija Sebastijan Horvat)

Irena Cerar: *Svetišča narave: sedem tednov vseživosti*

Fotografije: Borut Peterlin

Zemljevid: Manca Kovačič

Založba: UMC

Leto izida: 2024

Število strani: 313

Žanr: dokumentarna literatura, naravopisje

- knjiga potovanj in refleksij, s katerimi se bralci in bralke z lahkoto poistovetimo
- skupek čutečih razmislekov, obarvanih s spoštovanjem do narave in ljudi
- duhovna razsežnost izkustva narave: povezava človeka z naravo, odnos do narave → poklon naravi kot svetišču
- slovenska naravna krajina, posamični habitati Slovenije (divje živali, drevesa, gozdovi, jame, mokrišča, morje, reke)
- slovenska kulturna in duhovna dediščina
- tradicija : modernost → staroverska verovanja, miti, pripovedi : današnji pogled, pomembnost ukoreninjenja v lokalnih tradicijah
- kombinacija osebnih refleksij ter naravoslovnih zanimivosti in dejstev
- intimna izkušnja avtorice: samota, umiritev, prvobitnost, preživetlje v naravi, premislek, spominjanje, meditacija, osebna regeneracija, duhovna rast
- slog: homoren, igriv, tankočuten, z občutkom za detajle, nikakor suhoparen ali didaktičen
- aktualizacija: okoljska vzgoja, ekološka zavest, podnebne spremembe, trajnostni odnos do okolja, sodoben način življenja → izgorelost, vrnitev k naravi
- velika nagrada Slovenskega knjižnega sejma 2024

Avgust Demšar: *Vrelec življenja*

Založba: Pivec

Leto izida: 2025

Število strani: 271

Žanr: kriminalni roman

- nova odlična domača detektivsko kriminalna zgodba priznanega pisca, ki objavlja pod psevdonimom
- glavni literarni junak je upokojeni mariborski višji kriminalistični inšpektor Martin Vrenko
- dogajalni kraj: zdravilišče → pisana družina različnih romanesknih oseb
- tematike: umor, kazenska preiskava, kriminalisti
- reševanje umora kot reševanje sudokuja – igre nešteti kombinacij
- logika spopadanja s številčnimi izzivi
- strukturne značilnosti kriminalke → tipična gradnja in razvoj pripovedi: postopno navajanje ključnih informacij, razplet: obsežen epilog
- Demšarjev 13. roman, za literarni prvenec *Olje na balkonu* je prejel nominacijo za kresnika (2008), za drugi roman *Retrospektiva* pa nominacijo za kresnika (2009)
- radijska igra *Olje na balkonu* → Radio Slovenija, junij 2022

Špela Frlic: *Dekle, obljubljeno soncu: bosanske, hrvaške, makedonske, slovenske in srbske ljudske pravljice*

Ilustracije: Ana Zavadlav

Založba: Mladinska knjiga

Leto izida: 2024, 2025 (1. ponatis)

Število strani: 210

Žanr: ljudsko slovstvo, pravljice

- zbirka 29 pravljič iz držav nekdanje Jugoslavije → osem slovenskih, štiri makedonske, deset hrvaških, tri srbske in štiri bosanske pravljice
- nove avtorske priredbe že poznanih pravljič in še neprevedene zgodbe iz arhivov in folklorističnih zbirk
- osrednja tematika: mlade ženske kot osrednje, a ne nujno vedno prijazne in dobre junakinje, ki iščejo svoje poti preživetja v izrazito patriarhalnem okolju
- pravljlična bitja
- značilnosti in struktura pravljič
- raznolikost pravljličnih pomenov
- raziskovanje ljudskega gradiva → zakonitosti in izzivi, umetnost pripovedovanja pravljič
- ciljna publika: otroci, mladostniki in tudi odrasli
- aktualizacija: današnji družbeni vzorci, odnos do žensk, enakopravnost
- nagrade: nagrada za najlepšo oblikovano knjigo za otroke in mladino 40. Slovenskega knjižnega sejma, priznanje zlata hruška (2025)
- uvrstitev na mednarodni seznam najboljših otroških in mladinskih knjig, ki ga vsako leto pripravi Internationale Jugendbibliothek (2025)

Žiga X. Gombač, Jaka Vukovič:
SREČKONSTRIP

Ilustracije: Jaka Vukovič
Spremna beseda: Mateja Kralj
Založba: Škratelj
Leto izida: 2025
Število strani: 80
Žanr: strip

- dinamičen in poetičen strip, posvečen pesniku Srečku Kosovelu in njegovim ustvarjalnim svetovom
- umestitev Kosovela v univerzalni kontekst njegovih svetovnih sodobnikov iz sveta umetnosti → mala »svetovna zgodovina Kosovelove umetnosti«
- ciljna publika: mladi bralci
- zgodba zasnovana kot intervju s Kosovelom za revijo *Zenit*, ki je kot vodilno glasilo za sodobna umetniška oziroma avantgardna gibanja izhajala v 20. letih preteklega stoletja
- izbor pesmi sestavljen tako, da predstavi vse Kosovelove ustvarjalne smeri – od otroških in kraških do ekspresionističnih, konstruktivističnih, futurističnih pesmi
- predstavitev Kosovelove poezije: epska, živa, radovedna, prodorna, kritična, razmišljujoča
- izvirna stripovska estetika → stripovske ilustracije v sozvočju s Kosovelovo poezijo in dramaturgijo stripa
- spremno besedilo z vpogledom v pesnikovo življenje in ustvarjalni opus
- aktualizacija: leto 2026 je leto Srečka Kosovela (ob 100-letnici smrti)

Mateja Gomboc: *Gorica*

Spremna beseda: dr. Mitja Velikonja

Založba: Miš

Leto izida: 2023, 2024 (2. natis)

Število strani: 404

Žanr: družbeni, družinski, zgodovinski roman

- središče romana in protagonist je mesto Gorica, ki ga tok zgodovine v 20. stoletju po 2. svetovni vojni razdeli na italijansko Gorico in jugoslovansko Novo Gorico
- hkrati pripoved o dveh goriških družinah, Marušič in Vecchiet
- epska in intimna zgodba → dinamična, vsestranska in živa podoba mesta, ki je bilo eno in nato hipoma razpadlo na dve, je prikazano skozi osebne zgodbe in poglede štirih ženskih pripovedovalk: Ajdovke Mateje, Furlanke Pine, Goričanke Dore in Lili, Pinine hčerke
- zgodovinski okvir: 80 let (okupacija Italijanov, kapitulacija Italije, prihod Nemcev, požigi naselij okoli Gorice, begunstvo, konec vojne, delitev Gorice in gradnja Nove Gorice, razlaščenje prvotnih lastnikov, težave zamejskih Slovencev, izseljevanje Italijanov z ozemlja današnjega mesta)
- slog: zelo doživet, večplasten, čuteč in bogat, z odličnim ravnotežjem zgodovinskosti in intimne izpovedi pripovedovalk → izreden posluš za psihologijo posameznika ter široko poznavanje zgodovine
- uredniški dodatki: pregleden seznam vseh glavnih in stranskih literarnih oseb, slovarček neznanih in narečnih besed in kratka kronologija s pojasnilom pomembnejših zgodovinskih podatkov
- aktualizacija: meje, delitve, večkulturnost, vprašanje pripadnosti in identitete, obmejna realnost, boj za medčloveško spravo, absurda politična dejanja, družbene napetosti, iskanje enotnosti
- nominacija za knjigo leta na Slovenskem knjižnem sejmu (2023), nominacija za Cankarjevo nagrado (2024)

Katja Gorečan: *Materinska knjižica*

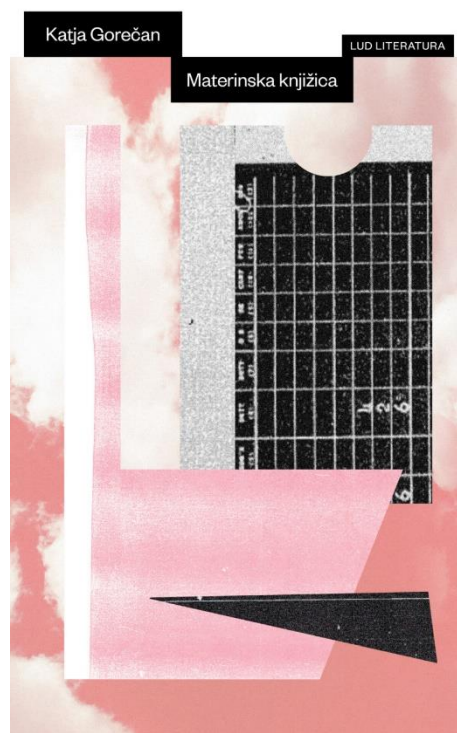
Založba: LUD Literatura

Leto izida: 2022, 2023 (2. izdaja)

Število strani: 141

Žanr: poetični roman

- romaneskni prvenec avtorice, ki je predhodno izdala dve pesniški zbirki, žanrsko na meji med poezijo in dramatiko
- izpovedna proza, zapisana v zelo poetični formi
- avtobiografski elementi
- tema: spontani splav v prvem trimesečju nosečnosti → občutki krivde, nevrednosti, osamljenosti, sovraštva do lastnega telesa, podkrepljeni s stiskami pandemičnega zaprtja družbe
- pripovedovalec: izpoved neimenovane matere, ki je v devetem tednu nosečnosti izgubila otroka, le da pripovedovalka ni ona, temveč njen nerojeni otrok, poimenovan Tobija
- pripovedna perspektiva: »od zunaj« in z otroške perspektive, → potujitveni učinek
- intimni in pretresljivi značaj besedila
- intimna izpoved : družbena kritika
- eno osrednjih vlog v romanu ima tišina (protagonistkine težave s sluhom, naglušnost)
- aktualizacija: tabuizirane teme v družbi → splav, izguba, žalost, žalovanje
- slog in jezik: neuporaba velikih začetnic, fragmentarnost in številne ponovitve
- nominacije za nagrade kritiško sito, kresnik in Cankarjevo nagrado (2023), avtorica nominirana za nagrado mira (2024)

Aljoša Harlamov: *Dohtar in Povodni mož*

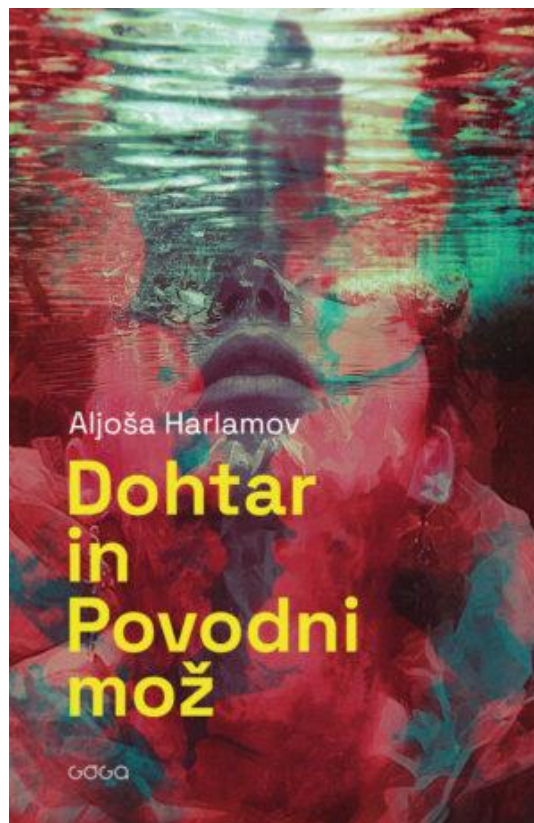
Založba: Goga

Leto izida: 2025, 2026 (2. izdaja)

Število strani: 365

Žanr: kriminalni roman

- zgodovinska kriminalka
- parodija kriminalnega romana, ki se poslužuje koncepta alternativne zgodovine in drzno meša fikcijo in zgodovinska dejstva
- dogajalni čas: 19. stoletje, Prešernov čas, prebujanje slovenske nacionalne zavesti, natančneje poleti leta 1835
- literarni junak: genialni pesnik France Prešeren oz. Dohtar po sili nesrečnih razmer postane detektiv, ki mora pod pritiskom strogega Metternichovega odposlanca z Dunaja ugotoviti, kdo ogroža mlade Ljubljankanke
- čudaška, napeta in srhljiva odisejada skozi enega od najbolj prelomnih obdobj slovenske zgodovine
- duhovita literarna igra, parodija življenja in dela Franceta Prešerna → razbija ustaljene »mite in legende« ter enega najbolj vplivnih slovenskih literarnih umetnikov prikaže v drugačni luči in ga približa novi generaciji bralcev

Gašper Krajnc: *Zimske ptice*

Založba: VigeVageKnjige

Leto izida: 2024

Število strani: 106

Žanr: strip, risoroman

- sklepni del »ptičje« trilogije: *Mestne ptice* (2020), *Vaške ptice* (2022), *Zimske ptice* (2024)
- strip kot umetniška forma
- enostavna, a hkrati kompleksna zgodba
- protagonist: ostareli in osamljeni Ambrož, ki živi s psom Oskarjem v hiši sredi ničesar in preizprašuje svoje življenje, odnose z ljudmi in predvsem svojo kariero
- teme: samota, staranje, umiranje, žalovanje, osebna kriza, pisateljska blokada, ustvarjalni proces, eksistencialna kriza
- avtobiografski elementi
- poudarek na vizualnih elementih
- dobro premišljen slog: ekonomičen, čist, nabit s čustvi, barvni kontrasti (barvna paleta zamolklih zemeljskih in modrih barvnih odtenkov), simbolika
- aktualizacija: položaj umetnika v družbi, družbena pričakovanja do umetnosti, vprašanje osebne identitete, odločanja o lastni usodi

Nataša Kramberger: *Po vsej sili živ*

Spremna beseda: Boris Kolar

Založba: Goga

Leto izida: 2024

Število strani: 136

Žanr: dokumentarna literatura

- avtobiografska avtentična izkušnja: avtorica se je pred leti preselila na kmetijo, ki jo je prevzela in na njej v naslednjih letih poskusila združiti svoje kulturno udejstvovanje in kmetijsko delovanje, rezultat pa je bil odmeven in nedavno ponatisnjen roman *Primerljivi hektari*
- literarni hibrid → izpoved kulturnice po sedmih letih tegob in lepot kmetovanja : esejistično poročilo o vplivu podnebnih sprememb na kmetijstvo in naravo
- osrednja tema: biodinamična kmetija → sedem sezon kmetovanja, povezanosti in življenja z naravo
- aktualizacija: sodobno ekološko kmetovanje, birokratizacija družbe, zahteve trga, podnebne spremembe, podnebni ekstremi, globalno ravnovesje
- nagrada Prešernovega sklada (2025), nominacija za nagrado kritiško sito (2025)

Feri Lainšček: *Ne bodi kot drugi: pesmi o dvojini*

Ilustracije: Zora Stančič

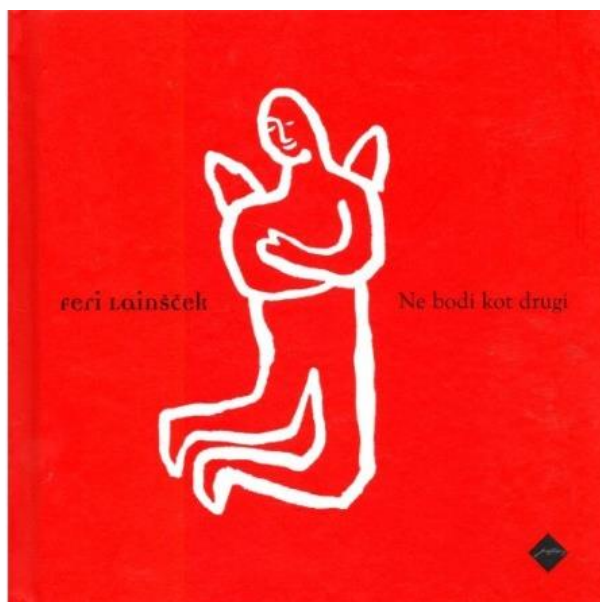
Založba: Cankarjeva založba

Leto izida: 2025 (11. ponatis)

Število strani: 72

Žanr: poezija

- pesniška zbirka *Ne bodi kot drugi* (2007) je hitro postala uspešnica → ena najbolj prodajanih pesniških zbirk pri nas
- pesmi za posebne trenutke
- tematika: ljubezen, navdušujoča strast, hrepenenje in želje
- malenkosti iz vsakdanjega življenja, ki se spletajo v prigode med Njim in Njo
- zgradba zbirke: iz ženskega in moškega dela, ki vsak s svojega zornega kota govorita o vsakdanjih občutkih in o tistem, kar se ves čas plete med njima
- zvočni posnetek *Ne bodi kot drugi* (Cankarjeva založba 2008) → preproste, lepe, božajoče izjave ljubezni na CD-ju: poezijo berejo dramska igralca Polona Juh in Vlado Novak ter avtor sam
- zvočni CD: Ditka: *Ne bodi kot drugi* (Gogo Music, 2013) → kombinacija petih uglasbenih pesmi slovenskih pesnikov: Ferija Lainščka, Toneta in Marka Pavčka ter petih avtorskih skladb v angleškem jeziku: rdeča nit je Ditkina vokalna in kitarska interpretacija, aranžmajske dopolnjena z ostalimi instrumenti
- Feri Lainšček je dobitnik Prešernove nagrade za življenjsko delo (2021)

Anton Tomaž Linhart: *Ta veseli dan ali Matiček se ženi*

Spremna beseda: Samo Koler

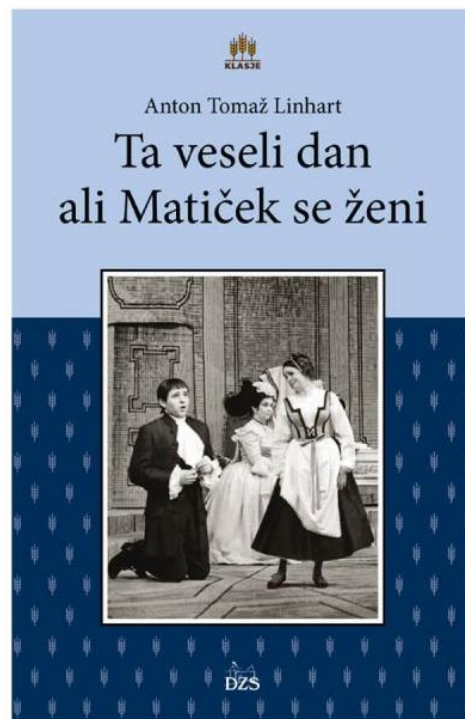
Založba: DZS

Leto izida: 2025 (3. natis)

Število strani: 147

Žanr: komedija

- gledališka igra, prva izdaja 1790 → cenzura
- prva uprizoritev 1848 v Novem mestu po marčni revoluciji
- priredba Beaumarchaisove satire *Veseli dan ali Figarova svatba*
- tematika: načrtovana poroka služabnikov Matička in Nežke in z njo povezani (ljubezenski) zapleti
- ideja: družbena kritika plemstva → boj socialno nadrejenega zapeljivca za ljubezen podrejenega preprostega dekleta, ki ji pomagajo večinoma njej enaki mali ljudje, ki se slednjič izkažejo za bistrejše od gospodarja in slavijo zmago nad njim
- ideje naravnega prava: v življenju naj ne odločajo fevdalni privilegiji, marveč naravna človeška sposobnost, bistrost
- žanrsko: situacijska veseloigra → komične situacije povzročajo predvsem spletke, pasti, ki jih baronu pripravljajo protiigralci, pa tudi naključni dogodki, osebe pa so smešne zaradi povsem običajnih človeških napak in slabosti
- jezik: osnova je gorenjščino, vendar obarvana z dolensjkimi knjižnimi oblikami (književna tradicija na Slovenskem) → zelo živ, naraven in nazoren, poln ljudskih rekel, a ne brez germanizmov
- zgodovinski pomen: Linhart je dokazal, da je slovenski jezik prav tako zvočen in bogat kot drugi jeziki, da je primeren za odrsko ustvarjanje in da ni le jezik hlapcev, ampak tudi umetnikov
- zbirka Klasje: prilagojena zlasti srednješolskemu izboru domačega in maturitetnega branja ter aktivnemu literarnemu pouku
- tekst je strokovno predstavljen s spremnimi besedili, ki vključujejo literarnozgodovinsko predstavitev avtorja, njegovega časa in dela, poglobljeno analizo in interpretacijo literarnih prvin zunanje in notranje zgradbe, jezika in sloga, izbor mnenj o delu, vprašanja, naloge in teme
- dodatek: Kronološki pregled Linhartovega življenja in dela; Anton Tomaž Linhart in njegov čas; Mnenja o Linhartu in njegovi komediji; Bibliografija

Miha Mazzini: *Drobtinice*

Spremna beseda: Ana Geršak

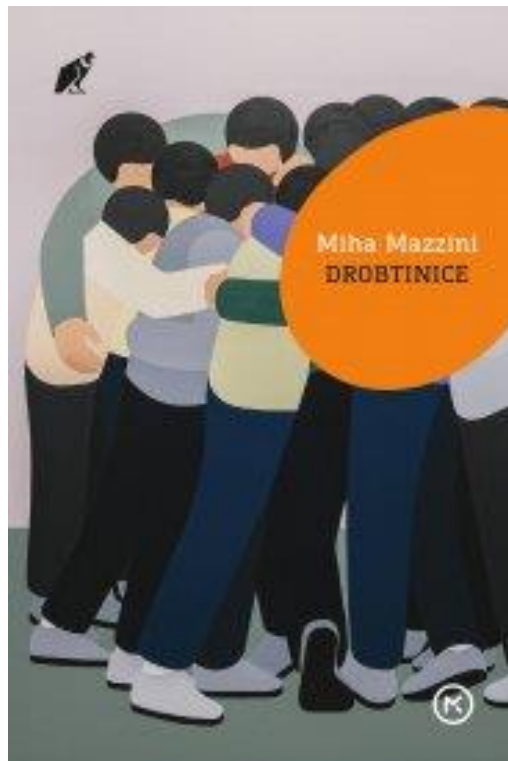
Založba: Mladinska knjiga

Leto izida: 2025

Število strani: 259

Žanr: družbeni roman

- zgodba o prigodah mladega boemskega pisca ljubezenskih romanov, osrednjega antijunaka Egona iz manjšega industrijskega kraja (Jesenic)
- z veliko mero ironije in humorja, a tudi družbene kritičnosti prepričljivo prikazuje življenje na spodnjem dnu socialne lestvice
- dogajalni čas: konec 80-ih let 20. stoletja v Sloveniji
- teme: boemstvo, črni humor, delavski razred, hedonizem, svobodnjaštvo, erotične avanture, popivanje, družbena kritika
- jezik: grob in neposreden, z dobršno mero ironije in zafrkancije
- prvič izšel leta 1987 pri Prešernovi družbi v nakladi 54.000 izvodov
- nagrada Prešernove družbe za slovenski roman leta (1987) in zlata ptica za izjemne umetniške dosežke
- po romanu scenarij za film *Operacija Cartier*
- leta 2005 izšel ameriški prevod romana → časopis *Detroit Free Press* ga je uvrstil med najboljše romane leta
- ponatis kultnega romana v zbirki Kondor: izbranih delih iz domače in svetovne književnosti

Žiga X. Gombač, Ivan Mitrevski: Zgodovina Slovenije v stripu

Ilustracije: Ivan Mitrevski

Založba: Miš

Leto izida: 2017

Število strani: 80

Žanr: strip

- 37 duhovitih in poučnih zgodbic znanega ustvarjalskega tandema Gombač-Mitrevski
- dva glavna junaka: Gombačeva že znana prebrisana devetošolka Živa iz serije »Živa iz muzeja« (izdajatelj Narodni muzej Slovenije), ki uživa v spoznavanju različnih zgodovinskih osebnosti, in lump Razpoka, možakar, ki s časovnim strojem lomasti po zgodovini in brez občutka za varovanje kulturne dediščine koristoljubno išče priložnosti za nabiranje bogastva
- pregled slovenske zgodovine v moderni in razgibani stripovski obliki
- zgoščen vpogled v dogajanje na slovenskem ozemlju od antike do novega veka
- navezave na sodobnost in aktualne družbene težave
- v stripu predstavljeni številni eksponati Narodnega muzeja, ki vabijo k dejanskemu obisku

Tomaž Pengov: *Drevo in zvezda*

Spremna beseda: Milan Dekleva

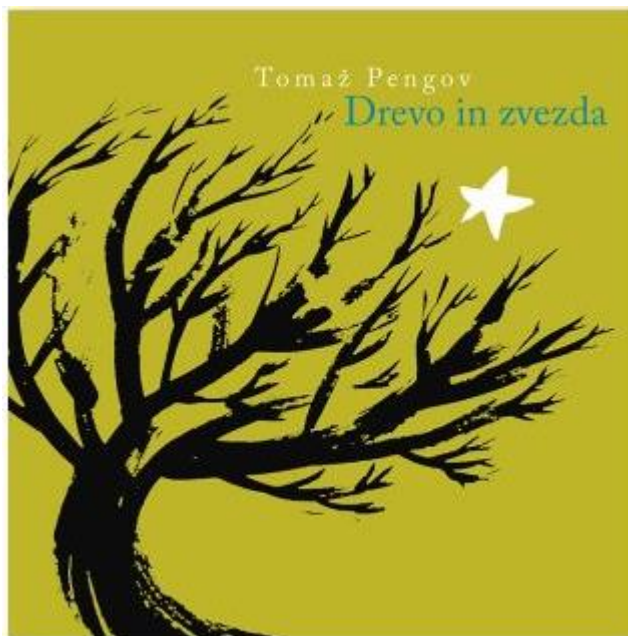
Založba: Sanje

Leto izida: 2011

Število strani: 192

Žanr: poezija

- poklon slovenskemu glasbenemu in pesniškemu velikanu, kultnemu kantavtorju
- izbor pesmi, ki jih poznamo z avtorjevih plošč → nežna, lebdeča in ljubeče zvoneča poezija
- slog: tišina intimizma, asociativna lahkotnost nadrealizma, skrivnostne podobe simbolizma in krhki prividi baroka
- jezik: pesmi, večinoma zapisane brez ločil, kot avtorjeva misel žuborijo, se penijo s previsov, ponikajo v temnino in tišino
- zanimiv dodatek: prozni in pesemski odlomki iz avtorjevega dnevnika iz leta 1968
- izdaji je dodan CD → v glasbenem delu povečini instrumentalen, poleg vrhunskih akustičnih kitarских popotovanj ponuja vpogled v avtorjevo glasbo za gledališče, obenem pa avtor sam interpretira svoje pesmi

Tina Perić: Črtice

Spremni besedi: Goran Vojnovič, Milica Antić
Gaber

Založba: Goga

Leto izida: 2024, 2025 (2. natis)

Število strani: 170

Žanr: družbeni roman

- glavna junakinja je Mija Batić s svojo družino, ki se ji je v času slovenske osamosvojitve in razpada Jugoslavije zgodil izbris iz registra stalnih prebivalcev
- teme: izbrisani, ženska perspektiva, družina, odraščanje, osamosvojitve, identiteta, pripadnost
- osebna izpoved : družbena kritika
- prvič obravnava tematike izbrisa in vzpostavljanja nove države iz perspektive otroka, deklice (kasneje tudi odraščajočega dekleta in odrasle ženske)
- vpogled v osebne in kolektivne travme, ki so zaznamovale zgodovino Slovenije in Jugoslavije
- avtobiografski elementi
- aktualizacija: pojem državljanstva, meje nacionalna pripadnost, birokratizacija družbe, diskriminacija, enakopravnost
- literarni postopek: pripoved ni linearna, ampak preskakuje v času
- jezik: menjavanje knjižne slovenščine, srbo-slovenščine protagonistkininega očeta, anglizmov in slenga mladih, prekmurščine, srbščine, hrvaščine in angleščine
- nagrada za najboljši literarni prvenec (2024), nominacija za nagrado kresnik (2025)

Karmen Petric: *Smrt v rezidenci*

Založba: Cankarjeva založba

Leto izida: 2025

Število strani: 277

Žanr: kriminalni roman

- Karmen Petric je eden najopaznejših pripovednih glasov nove generacije slovenskih žanrskih pisateljic
- prvenec *Prste stran* je v zelo kratkem času doživel ponatis in jo uvrstil med najbolj izposojane slovenske avtorice leta 2024 v kategoriji romanov za odrasle
- roman *Smrt v rezidenci* je bil v štirih mesecih razprodan in je hitro doživel dotis, kar ga uvršča med vidnejše slovenske kriminalne romane leta 2025
- intenzivna, napeta, berljiva kriminalka
- glavni junak je višji kriminalistični inšpektor iz oddelka za krvne in seksualne delikte Danilo Toporišič, ki preiskuje primer umora pisatelja
- dogajalni kraj: stara graščina, kjer poteka ustvarjalna delavnica za pisatelje in pisateljice kriminalk, oboževalcev Vatroslava Lazarevića
- teme: zloraba moči, policijske preiskave, pisatelji, delavnica pisanja, tajne organizacije
- odličen jezikovni slog, v maniri logičnega razmišljanja in preverjanja dejstev, ki se sestavljajo od strani do strani, vse dokler nam na koncu ne postreže z osupljivim razkritjem

Špela Setničar: *Vse, kar ti moram povedati*

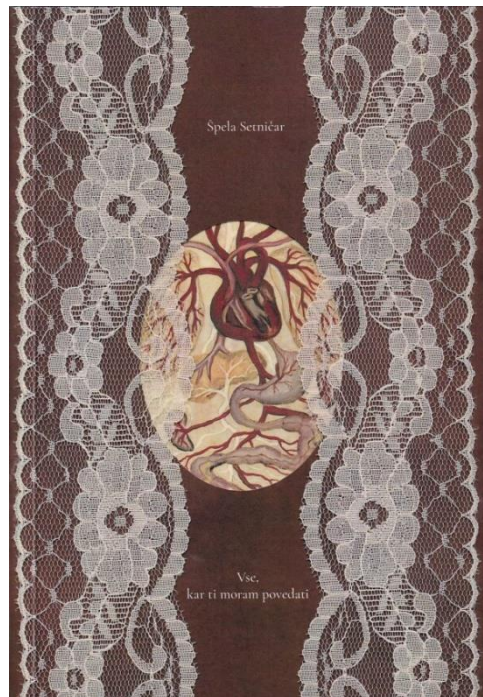
Založba: Center za slovensko književnost

Leto izida: 2024

Število strani: 123

Žanr: poezija

- pesniški prvenec
- poetični priročnik o žalovanju in hkrati hvalnica vitalnosti
- jezikovno estetski zapis o smrti, s katero se protagonistka srečuje že v otroštvu: umirajo družinski člani, domače živali, slutimo pa, da se bo iz oči v oči s smrtjo kmalu znašla tudi sama
- motivi vračanja v naivne in nedolžne dni otroštva in otroške radovednosti, krutega prehoda v odraslost, nasilnih partnerstev, erotike in homoerotike, psihedeličnosti omam in nazadnje končne katarze
- zrelo, tudi in timno pisanje o sebi, o lastnem življenju in bivanjskih stiskah → globoko premišljeno, precizno narativno, z izjemnim občutkom za pripoved in iskrivo iskrenost
- čiste, nedvoumne metafore
- zgradba zbirke: razdeljena na šest enot, naslovi so programski in opredeljujejo vsebinske poudarke, vsaj delno določajo »postaje« pesniškega odraščanja, nabor vsebin pa je pester, raznorodni in osvobojeni vsakršnih predsodkov

Katarina Šeme: *Iz jame*

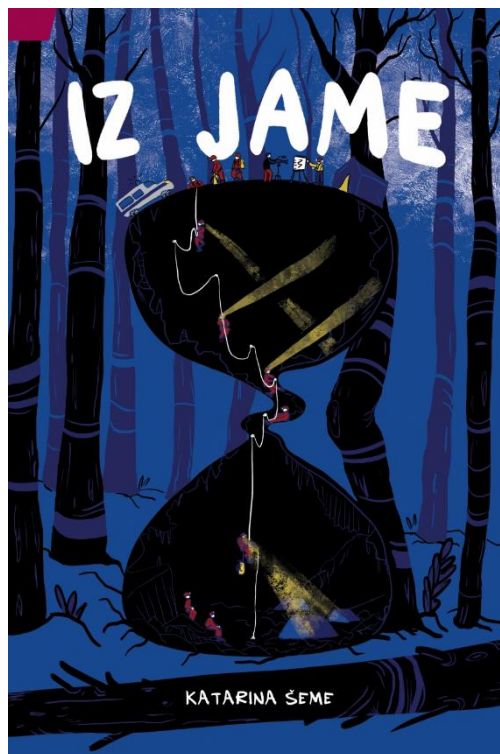
Založba: VigeVageKnjige

Leto izida: 2024

Število strani: 128

Žanr: strip, risoroman

- avtorski risoroman prikazuje resnišno zgodbo → izjemno jamsko reševanje jamarke Ane, ki je aprila 2023 doživela hudo nesrečo v Vranjedolski jami blizu Cerknice, ko ji je na glavo padel kamen
- preplet več zgodb → trije pripovedovalci in več dogajalnih krajev: poleg avtoričine, ki je tudi sama jamarska reševalka, sta orisani še perspektivi jamarja minerja in medicinske sestre
- celovit vpogled v zgodbo o reševanju, ki ga je spremljala cela Slovenija in pri katerem so poleg jamarskih reševalcev sodelovali predstavniki različnih služb: gasilci, taborniki, civilna zaščita, zdravstvena ekipa
- na razumljiv način prikazano delo ekipe, ki je s svojim predanim delom in timskim duhom uspešno po 38 urah reševanja poškodovanko dvignila na površje
- ideja: zgodba o požrtvovalnih posameznikih, ki jih je povezal isti cilj
- likovni del: kontrast → temne barve, ki nakazujejo temačnost jam, podzemnega sveta : rdeči jamarski kombinezoni in soji jamarskih luči, ki nakazujejo pozitiven razplet

Irena Androjna: *Modri otok*

Ilustracije: Eva Mlinar

Založba: Mladinska knjiga

Leto izida: 2025 (2. izdaja)

Število strani: 387

Žanr: znanstvenofantastična proza, mladinski roman

- zgodba o družini treh slovenskih najstnikov Adrijana, Ernesta in Lene, ki se na Modrem otoku srečajo z magičnimi simboli, skrivnostnimi liki in skrivnostnimi dogodki
- kot udeleženci raziskovalnega tabora naj bi se poglobili v navade domačinov, prebivalcev otoka, in se zabavali, a se že prvi dan nehotе zapletejo v skrivnostno mrežo, ki jo tke zlovešči svetilničar Stibor
- raziskujejo svoje globine, postavljajo meje, do kam si bodo dovolili, do kje je še varno
- ciljna publika: mladina nad 14 let
- teme: pustolovščine, dogodivščine, fantastika, morje, ekologija, odraščanje, ljubezen, duhovni razvoj, iskanje resnice in identitete
- nominacija za večernico (2022), nominacija za Levstikovo nagrado (2023), znak kakovosti zlata hruška (2022), nominacija za nagrado desetnica (2024)
- knjiga izbrana za Cankarjevo tekmovanje 2023/2024 in za projekt Rastem s knjigo (RSK) za 7. razred osnovnih šol (2023/2024)
- po romanu *Modri otok* je narejen kratek film RSK

Mate Dolenc: *Kako dolg je čas*

Spremna beseda: Aksinja Kermauner

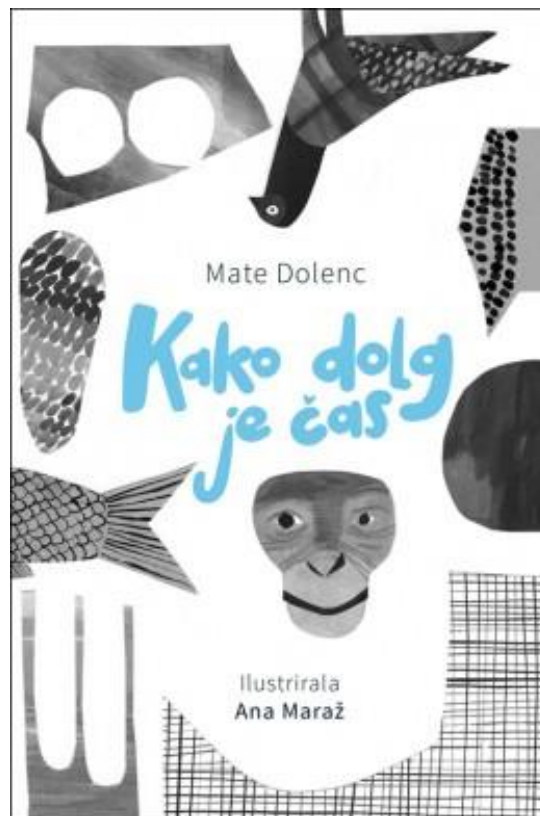
Založba: Beletrina

Leto izida: 2019, 2020 (2. natis)

Število strani: 204

Žanr: kratka proza

- antologija pravljic je zbirka skoraj 50 kratkih pravljic
- zgradba: dvodelna → prvi del »Kopenske«, drugi del »Morske«
- ciljna publika: mladina in odrasli: otroci sledijo zgodbam neposredno, odrasli pa na ravni simbolov odkrijejo mnogo navezav na aktualne družbene dogodke → satira!
- glavni junaki so antropomorfizirane živali ali celo različni naravni pojavi
- ideje: različni nauki, filozofska vprašanja
- slog: pravljичen, anekdotičen, šaljiv
- aktualizacija: ekološka vprašanja (motiv globalnega segrevanja, mobilnih signalov)
- knjiga izbrana za projekt Rastem s knjigo (RSK) za 7. razred osnovnih šol (2020/2021)
- po knjigi *Kako dolg je čas* je narejen kratek film RSK

Aksinja Kermauner, Silvester Vogrinec:
Orfejeva lira

Ilustracije: Jaka Vukotič

Založba: Miš

Leto izida: 2023

Število strani: 244

Žanr: znanstvenofantastična proza, mladinski roman

- 1. roman iz zbirke Srebrna sekira
- ciljna skupina: mladina nad 14 let
- glavna junakinja je gimnazijka Eva, ki trenira karate in se zna zoperstaviti medvrstniškemu nasilju
- zaplet: s prijateljico Lucijo gre na lov na zaklad → iskanje Orfejeve lire, kar jo vodi po ptujskih znamenitostih in zaplete v večni boj med silami teme in Luči
- večplasten mladinski roman s prvinami pustolovskega, športnega in zgodovinskega romana ter primesmi fantastičnega in magičnega
- ključne besede: fantastika, nadnaravno, potovanje skozi čas, rimska doba, mitrej, arheologija, Ptuj, grajski rov, mladostniki, medosebni odnosi, karate, pustolovščina
- problemske teme: odraščanje, prva ljubezen, prijateljstvo, medvrstniško nasilje, borilne veščine, družbena razslojenost → aktualizacija!
- nagrade: mednarodno priznanje Bele vrane (2023): knjiga uvrščena v priporočeni izbor dvestotih otroških in mladinskih knjig Mednarodne mladinske knjižnice (International Youth Library)
- knjiga izbrana za projekt Rastem s knjigo (RSK) za 1. letnik srednjih šol (2024/2025)
- po knjigi *Orfejeva lira* je narejen kratek film RSK

Marjana Moškrič: *Sanje o belem štrpedu*

Založba: Litera

Leto izida: 2016

Število strani: 223

Žanr: družbeni (mladinski) roman

- glavni liki romana so trije samosvoji najstniki, ki se vsak na svoj način spoprimejo s socialnimi krivicami, ki jih doživljajo
- tematika: večni boj med dobrim in zlim, delitev sveta na dva pola: na izbrane, bogate, ki živijo v urejenem svetu Zelenega gaja, polnem materialnih dobrin in privilegijev, ter na reveže, ki životarijo v propadajoči, nekoč cevtoči industrijski Coni
- ideja: upor proti neusmiljeni logiki kapitala ter ljudem, ki jo gojijo, strpnost do drugačnih
- slog: različne pripovedne perspektive: zgodbo pripovedujejo trije prvoosebni pripovedovalci s tremi osebno obarvanimi pogledi in svojimi resnicami
- realistična osnova romana se prepleta s fantazijsko pripovedjo o pravljичnem bitju, belem štrpedu, ki ima močen simbolni pomen
- aktualizacija: socialna neenakost
- nagrada desetnica (2016)
- roman je bil izbran v projektu Rastem s knjigo za 1. letnik srednjih šol (2016/2017)
- po knjigi *Sanje o belem štrpedu* je narejen kratek film RSK

Cvetka Sokolov: *V napačni zgodbi*

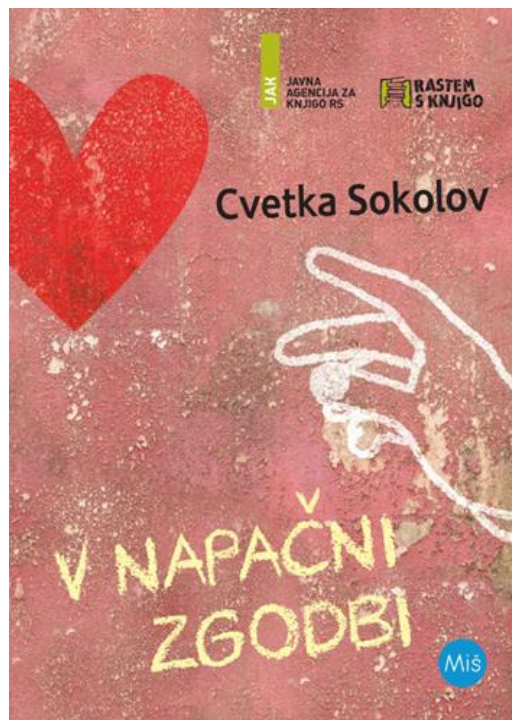
Založba: Miš

Leto izida: 2017

Število strani: 176

Žanr: mladinski (crossover) roman

- glavna junakinja romana je 16-letna Manca, dijakinja, ki se zaljubi v svojega poročenega učitelja in se z njim zaplete v razmerje
- prvoosebna pripoved
- erotično obarvana ljubezenska zgodba o tegobah odraščanja in odkrivanju sveta spolnosti
- jezik: poetičen → vključevanje poezije, pesmi, verzov, glasbe
- teme: odraščanje, sprejemanje razvijajočega se telesa, prepovedana ljubezen, odnosi z učitelji, odnosi s prijatelji, tvegani spolni odnosi, neželena nosečnost, starostna razlika v ljubezenskem razmerju, prešuštvo, snemanje in fotografiranje golih teles, izsiljevanje s posnetki, zlorabe digitalne tehnologije → aktualizacija!
- roman je bil izbran v projektu Rastem s knjigo za 1. letnik srednjih šol (2019/2020)
- po knjigi *V napačni zgodbi* je narejen kratek film RSK

Janja Vidmar: *Elvis Škorc, genialni štor*

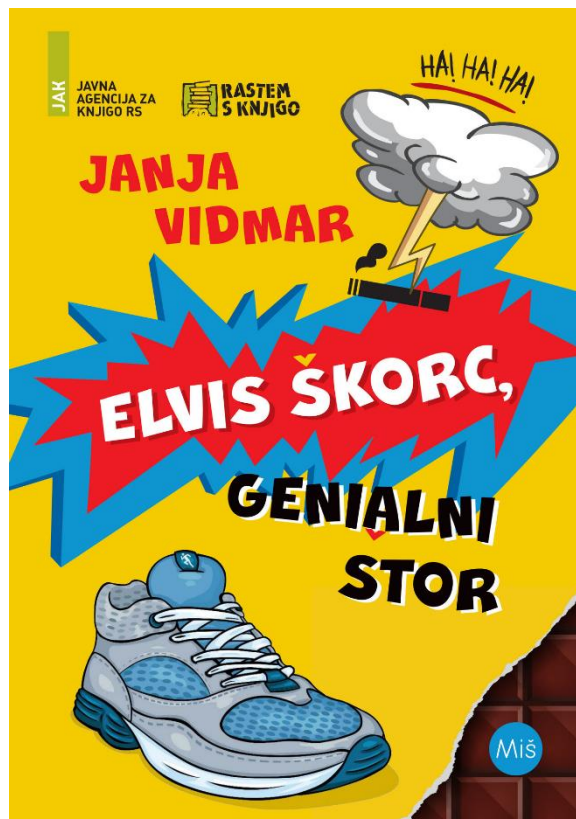
Založba: Miš

Leto izida: 2018, 2025 (4. izdaja)

Število strani: 210

Žanr: mladinski roman

- lahkotno, neobremenjeno najstniško besedilo, ki se gladko bere, podloženo s situacijskim in besednim humorjem
- kratkočasno, dinamično, včasih tudi rahlo napeto in zabavno branje o najstniku z bolj ali manj problematičnimi sošolci in z mislimi o nadvse problematični puncu
- pripovedni postopek: glavni 14-letni junak Elvis Škorc nagovarja še nerojenega otroka, ki bo njegov brat ali sestra → tako razriva svojo zgodbo in vse težave, napake in dogajanja
- Elvis Škorc = novodobni Jadran Krt
- ključne besede: mladostniki, družina, ločitev, alkoholiki, odraščanje, konflikt, pubertete, matere, nosečnost, humor, najstniki
- aktualizacija: medvrstniško nasilje (zafrkavanje zaradi debelosti, spletno nasilje), ločitev v družini
- nagrade: znak zlata hruška (2019), nominacija za nagrado desetnica (2021)
- roman je bil izbran v projektu Rastem s knjigo za 7. razred osnovnih šol (2019/2020)
- po knjigi *Elvis Škorc, genialni štor* je narejen kratek film RSK
- po knjigi je nastala darmska uprizoritev v Drami Maribor (2021) v režiji Mateje Kokol, posnet pa je tudi celovečerni mladinski-družinski film *Elvis Škorc* (Boris Jurjaševič, Slovenija, 2025, 91 min)

Goran Vojnović: *Jugoslavija, moja dežela*

Založba: Beletrina

Leto izida: 2013

Število strani: 283

Žanr: družbeni roman

- drugi roman režiserja, scenarista in pisatelja, ki je tudi avtor izjemno uspešnega in nagrajenega proznega prvenca *Čefurji raus!*
- okvirna zgodba: sedanjost, Ljubljana, glavni lik Vladan Borojević (sin Slovenke in Srba, nekdanjega oficirja JLA) razkriva travmatično družinsko skrivnost
- retrospektiva: 1991, razpad Jugoslavije, etnični konflikt, balkanska vojna, begunci, vojni zločini
- večje izpisan, bogat in tekoč jezik
- natančno razviti značaji literarnih likov in njihovih medsebojnih razmerij
- aktualizacija: podobe Balkana nekoč in danes, odnosi med narodi nekdanje Jugoslavije, vojno sodišče v Haagu, sodni procesi, osebne zgodbe posameznikov in družin, vprašanja krivde, odgovornosti, resnice
- dramatizacija *Jugoslavija, moja dežela* (SNG Drama Ljubljana, 2015, režiser Ivica Buljan)
- nagrada kresnik (2013)
- roman je bil izbran v projektu Rastem s knjigo za 1. letnik srednjih šol (2013/2014)
- po knjigi *Jugoslavija, moja dežela* je narejen kratek film RSK

